

Implementering av personcentrerad vård –hur gör man?

Charlotte Roos

fil dr. vårdvetenskap/avdelningschef FoU-Välfärd Region Gävleborg

Implementering

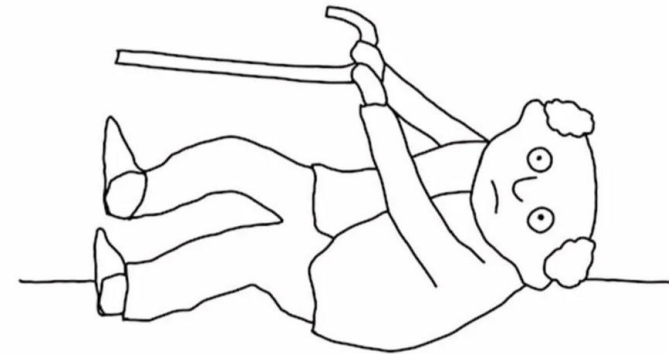
- Att **realisera** idéer och planer i **konkret** handling.
- De **procedurer** som används för att **införa nya metoder** i en ordinarie verksamhet och som säkerställer att metoderna **används** så som det var avsett och med **varaktighet**.
- Hela den **process** som ska se till att **det nya** (till exempel ett nytt arbetssätt) **införs** i den ordinarie verksamheten. Det är en process som innefattar fyra steg: **behovsanalys, planering, genomförande** och **uppföljning**.

Föreställningar om PCV- vad säger forskningen?

- Personcentrerad vård är detsamma som att patienten själv bestämmer allt om sin vård.
- Alla vill inte ha personcentrerad vård.
- Vi arbetar redan personcentrerat.
- Vi har vare sig tid eller resurser att arbeta personcentrerat.
- Nu får vi inte säga patient längre.
- Personcentrerad vård fungerar inte hos oss (i vår verksamhet).

DEN GUBBEN
GÅR INTE

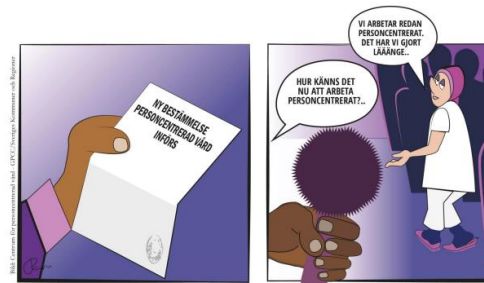
Nyckelfaktorer för personcentrerad vård- vad säger forskningen?

- Medvetenhet om att det finns **skillnader i tolkningar** om vad personcentrerad vård är och hur det ska utföras, vilket både kan vara kopplat till **traditioner** på arbetsplatser och olika **professioner** i teamet.
- Viktigt med **gemensam avsikt för förändring** i arbetsgruppen.
- Viktigt skapa förutsättningar för **samskapandet** mellan vårdpersonal från olika professioner.
- Ledarskapet

Material som belyser vanliga föreställningar om personcentrerad vård och kopplar dem till relevant forskning.

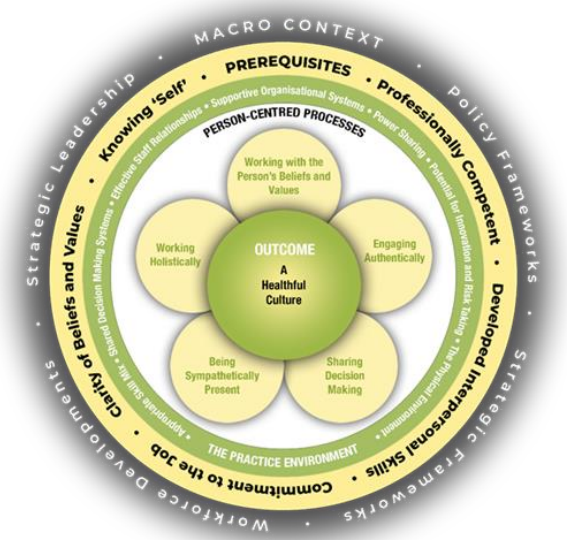
FÖRESTÄLLNINGAR OM PERSONCENTRERAD VÅR

Stöd för dialog framtaget av Centrum för personcentrerad vård vid Göteborgs universitet (GPCC) och programmet Nära vård vid Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

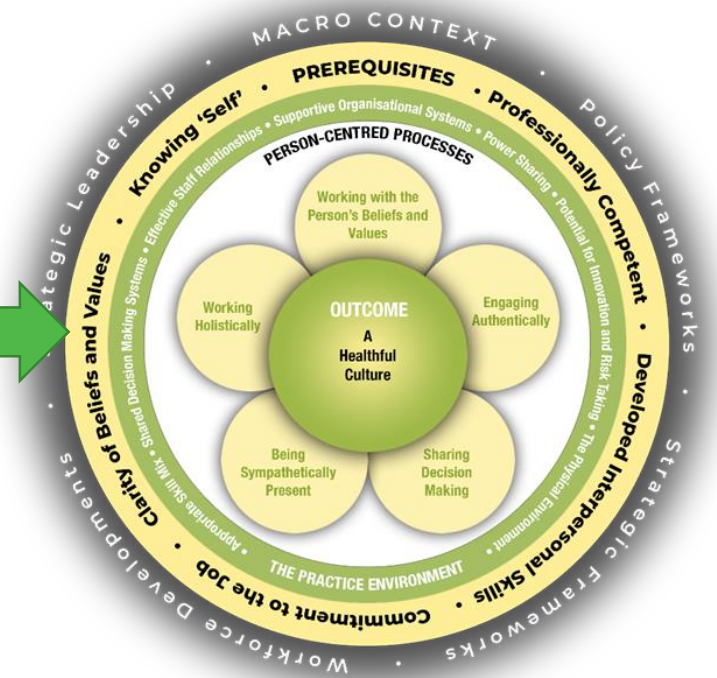

Personcentrerad vård – hur gör man i praktiken?

The Person-centred practice framework

- **Vård- och omsorgspersonalens förutsättningar**
Kunskap, färdigheter och attityder.

Förutsättningar

Kunskap och färdigheter att kunna kommunicera och att hitta gemensamma lösningar

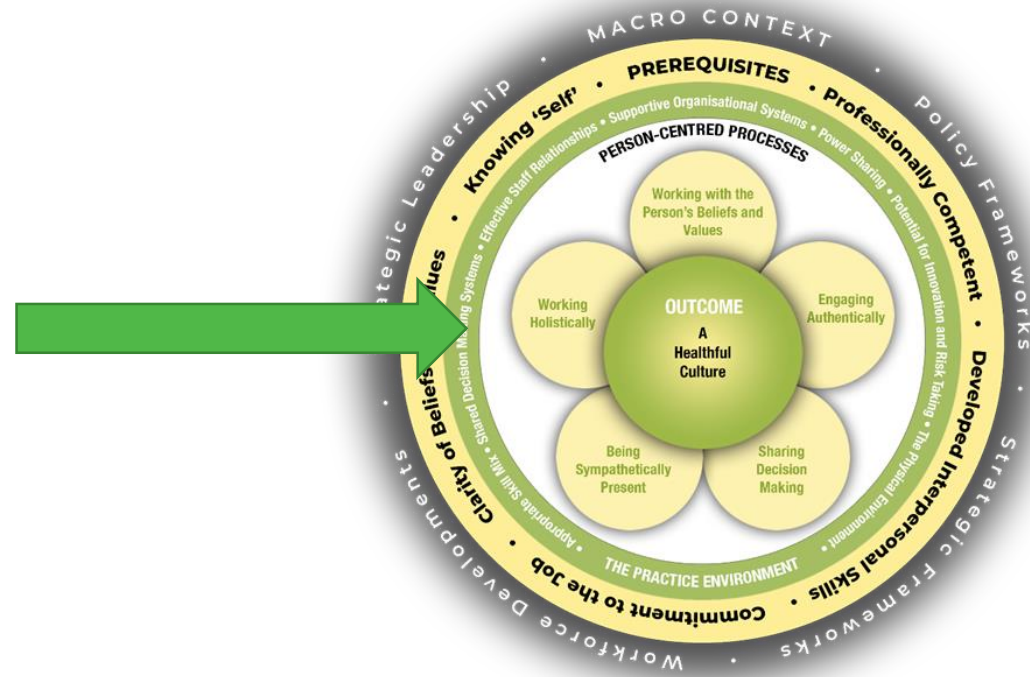
Våga fråga vad som är viktigt för personen, ställ öppna frågor, bekräfta att du hört vad personen säger, var närvarande i mötet.

Att känna sig själv och sina egna värderingar. Medvetenhet om hur egna värderingar kan påverka vården

Reflektera över dig själv och dina reaktioner och förhållningssätt

- **Vårdmiljö**

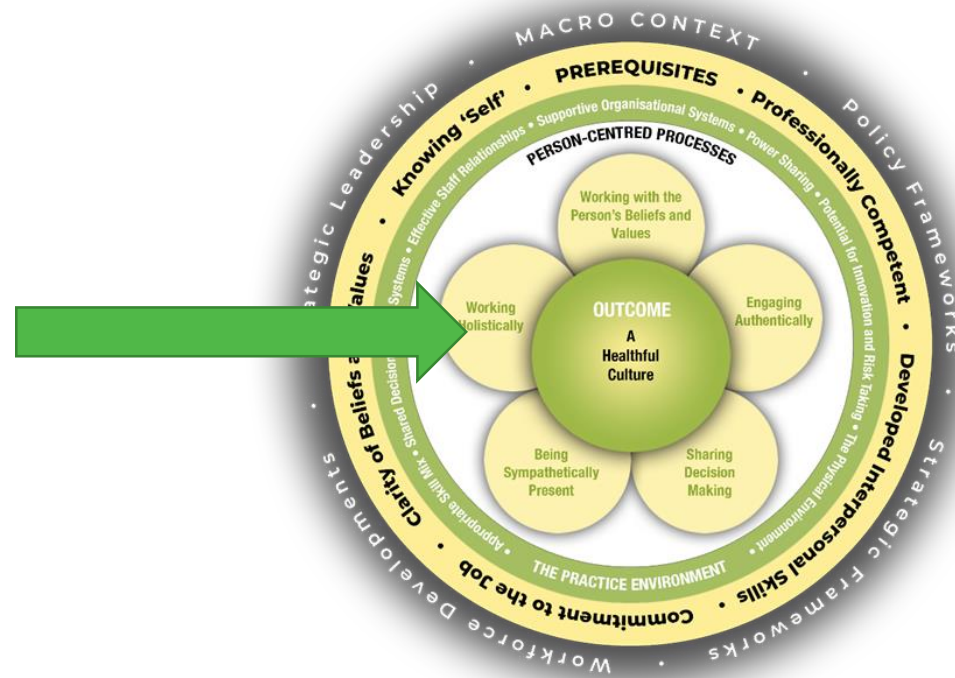
Vårdmiljö

Antal personal med rätt **kompetens** (SSK, USK, Fysioterapeut, Arbetsterapeut, Läkare osv)

Goda **relationer** i arbetsgruppen

En **organisation** och ett **ledarskap** som främjar initiativ och kreativitet

- **Personcentrerade processer**

Personcentrerade processer

Att ha en klar bild över vad personen värderar som viktigt i sitt liv

Ge vård utifrån ett helhetsperspektiv: fysiska, psykiska, sociala och existentiella delar

Delat beslutsfattande

Delat beslutsfattande – dela och konsensus

1. Både personen och sjuksköterskan är involverade i beslutsfattandet om omvårdnadsbehandlingen
2. Personen och sjuksköterskan delar information med varandra
3. Både personen och sjuksköterskan deltar i beslutsfattandet genom att beskriva sina perspektiv på omvårdnadsbehandlingen
4. Ett beslut, som både personen och sjuksköterskan kommer överens om, fattas gällande omvårdnadsbehandlingen.

Motstånd mot PCV

- Personcentrerad vård är detsamma som att patienten själv bestämmer allt om sin vård.

1. Både personen och sjuksköterskan är involverade i beslutsfattandet om omvårdnadsbehandlingen

2. Personen och sjuksköterskan delar information med varandra

3. Både personen och sjuksköterskan deltar i beslutsfattandet genom att beskriva sina perspektiv på omvårdnadsbehandlingen

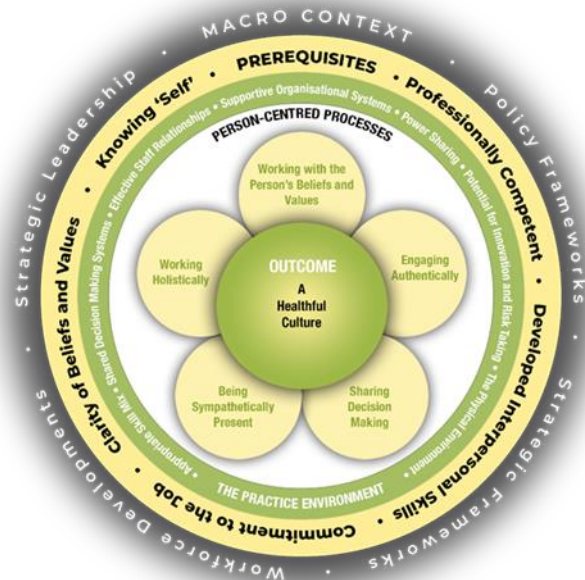
4. Ett beslut, som både personen och sjuksköterskan kommer överens om, fattas gällande omvårdnadsbehandlingen.

Konflikt/-vaghetsmodellen – en implementeringsmodell

Policy	Låg grad av konflikt	Hög grad av konflikt
Låg grad vighet	Administrativ	Politisk
Hög grad vighet	Experimentell	Symbolisk

Experimentell implementeringsprocess: *Kontextuella faktorer* avgörande för hur en policy tas emot och omsätts i lokal praktik och utfall påverkas i hög grad av *lokala aktörer*. Eftersom avsaknaden av konflikt innebär en möjlighet för en rad olika företrädare att engagera sig kan en *bred variation av utfall* av policyn förväntas.

Matland, R. E. (1995). Synthesizing the Implementation Literature: The Ambiguity-Conflict Model of Policy Implementation. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 5(2), 145-174. doi:10.1093/oxfordjournals.jpart.a037242

Promoting dignity and well-being in residential care facilities

Older persons' perceptions and experiences of important aspects and associated factors

Charlotte Roos

Socialtjänstlagen kap 5 § 4

Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande(värdegrund).

Värdigt liv och välbefinnande

Värdigt liv

- Respekt för integritet
- Självbestämmande
- Delaktighet
- Individanpassade insatser
- Gott bemötande
- God kvalitet

Välbefinnade

- Trygghet
- Meningsfullhet

Personcentrerad vård – vad är det?

- Värdighet
- Självbestämmande
- Delaktighet
- Individanpassade insatser
- Respektfullt bemötande
- Meningsfullhet

Syfte

- Att undersöka äldre personers, som bor på vård- och omsorgsboenden, uppfattning om empowerment, personcentrerat klimat och livstillfredsställelse **före och efter en intervention** gällande den nationella värdegrunden.
- Att undersöka om det var några skillnader över tid gällande dessa variabler mellan en interventionsgrupp (18 enheter), som deltog i en intervention, och en kontrollgrupp (18 enheter).

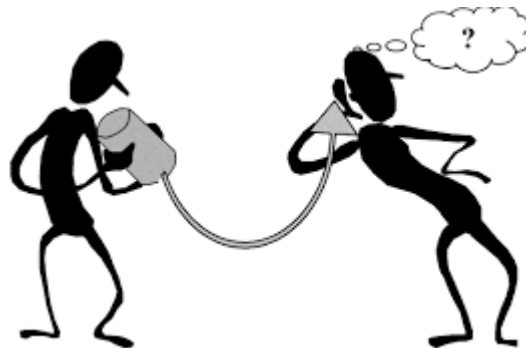

”Det här kan vi redan, det här har vi gjort förr!”

Förståelsebaserat perspektiv

”Jag vet att du anser att du förstår vad du tror att jag sa, men jag är inte säker på att du inser att vad du hörde inte är vad jag menade”.

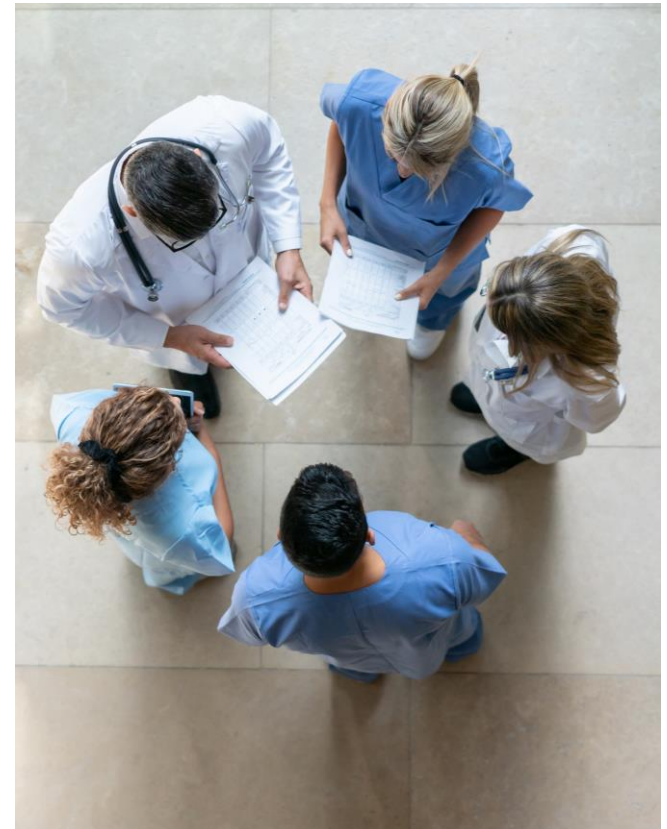
Förståelsebaserat perspektiv

- Människors handlande baseras på hur de **förstår** sitt arbete och situationen.
- Människors handlande styrs inte av regler och rutiner. Handlandet styrs av hur regler och rutiner **förstås**.
- Ju mer komplext arbetet och situationen är ju fler **förståelser** finns det i arbetsgruppen.
- Viktigt skapa en **gemensam förståelse** i arbetsgruppen för arbetet och den komplexa situationen.
- För att utveckla ny kompetens (kunskap och färdigheter) måste **förståelse** för handlingarna **förändras**.

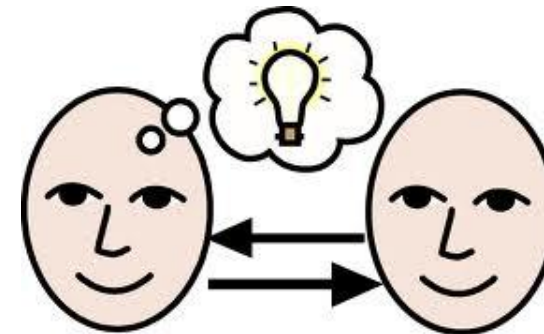

Teamarbete – många förståelser

*”Ett team är en grupp som består av ett antal individer med **olika kompetenser** som arbetar tillsammans i syfte att nå ett visst **mål**”.*

Intervention

Vad Respekt för integritet Självbestämmande Delaktighet Individanpassade insatser God kvalitet Gott bemötande Trygghet Meningsfullhet	Hur Respekt för integritet Självbestämmande Delaktighet Individanpassade insatser God kvalitet Gott bemötande Trygghet Meningsfullhet
Svårigheter Organisation Grupp Individ	Möjligheter Organisation Grupp Individ
Styrkor Organisation Grupp Individ	Svagheter Organisation Grupp Individ

De äldres perspektiv

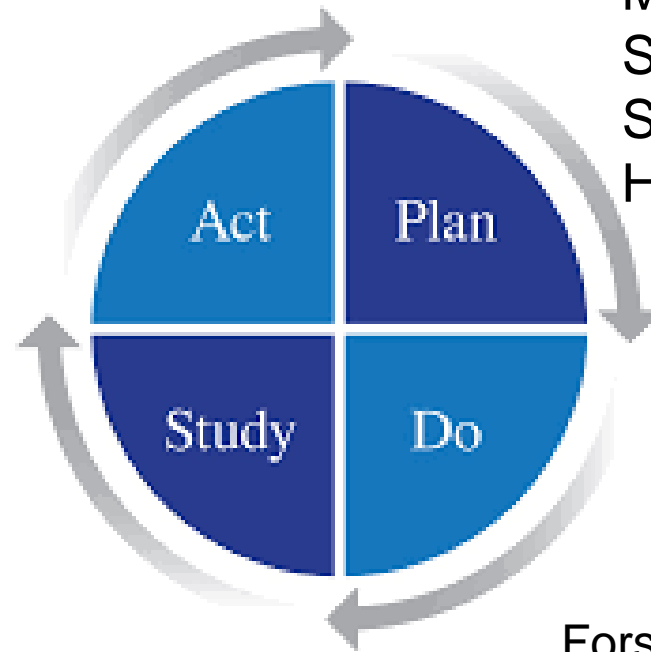

Gruppträffar

- **Gruppträff 1-4:** Värdegrundens värden
- **Gruppträff 5:** Kontaktmannaskap och individuell genomförandeplan
- **Gruppträff 6-8:** Förbättringsarbete (identifiera förbättringsarbeten utifrån diskussioner på gruppträff 1-5, planera, genomföra och följa upp förbättringsarbeten)

Förbättringsarbete

Vad är PCV i vår kontext?
Vad säger de äldre?
Svårigheter?
Möjligheter?
Styrkor?
Svagheter?
Hur?

Forskaren besöker enheterna varje vecka för att ge stöd i förbättringsarbete

Slutsats

När interventionen gällande den nationella värdegrunden i äldreomsorgen omsattes i praktiken:

- Förbättrades de äldres upplevelse av empowerment, personcenterat klimat och livstillfredsställelse gällande vardagliga aktiviteter i interventionsgruppen.
- Interventionen, där förståelsebaserat perspektiv användes, kan vara användbar när den nationella värdegrunden inom äldreomsorgen ska omsättas i praktiken.

” Jag känner mig mer professionell i mitt arbete nu.”

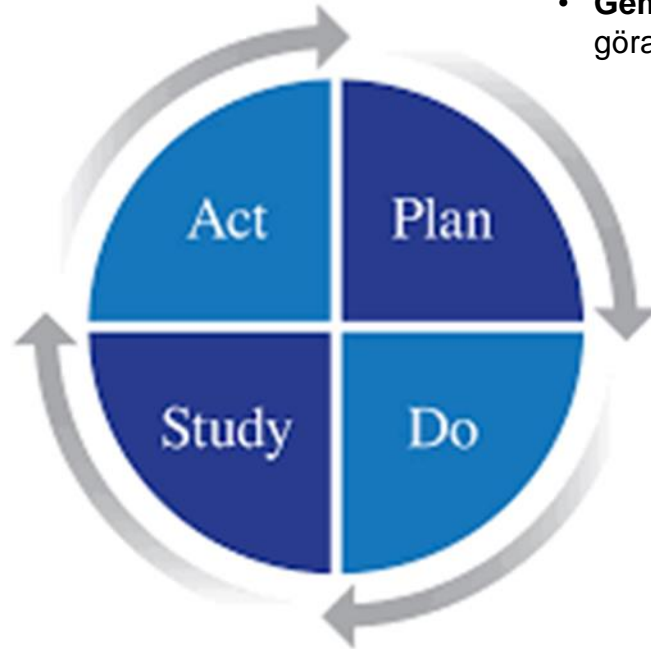

Vad säger forskningen om vårdpersonalens perspektiv?

- Ökad nöjdhet med sitt arbete
- Minskad etisk stress

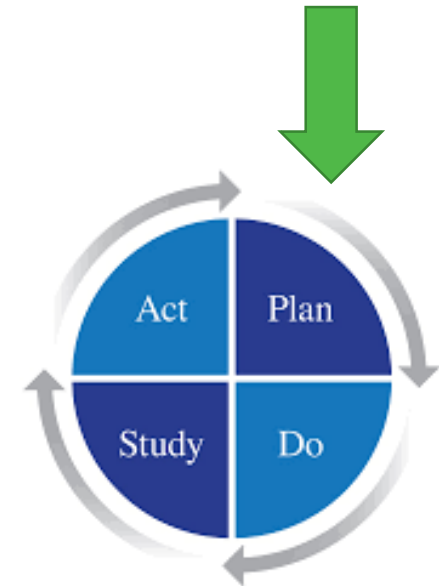

- Tydligt **uppdrag** och **mål**: vad ska göras och hur ska det göras?
- **Gemensam förståelse** för uppdrag och mål dvs vad som ska göras och hur det ska göras.

Modell att använda i Planeringsfasen - i-PARIHS

The integrated-Promoting Action on Research Implementation in Health Services

- **Innovation** (Vilken evidens ska implementeras?)
- **Mottagare** (Vilka berörs av implementeringen?)
- **Kontext** (Var ska evidensen implementeras? Hur ser kontexten för implementering ut?)
- **Facilitering** (Hur ska implementeringen faciliteras? Vem är faciliterare?)

Modell att använda i Planeringsfasen - i-PARIHS

The integrated-Promoting Action on Research Implementation in Health Services

- **Innovation**

(Personcentrerad vård)

- **Mottagare**

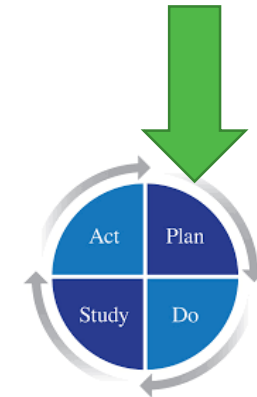
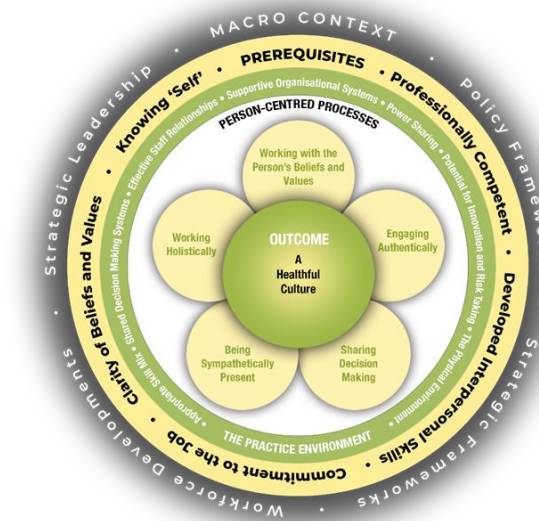
(Kunskap, färdigheter och attityder i arbetsgruppen?)

- **Kontext**

(Hur ser relationerna ut i gruppen? Främjar organisationen och ledarskapet initiativ och kreativitet?)

- **Facilitering**

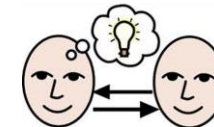
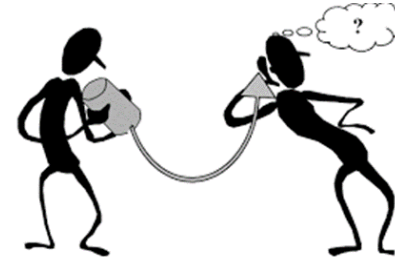
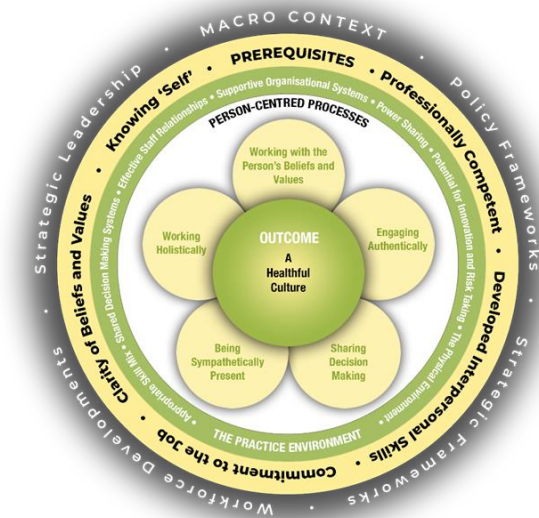
(Hur facilitera implementering av PCV?)

Verktyg och modeller vid implementering av personcentrerad vård

- **i-PARIHS**

- Innovation
- Mottagare
- Kontext
- Facilitering

Konflikt/-vaghetsmodellen

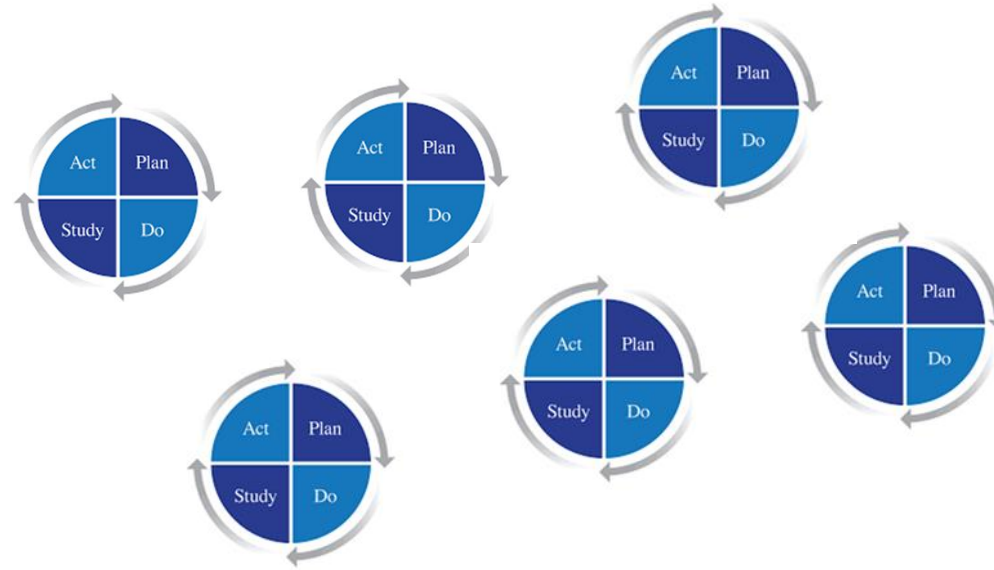
Policy	Låg grad av konflikt	Hög grad av konflikt
Låg grad vighet	Administrativ	Politisk
Hög grad vighet	Experimentell	Symbolisk

Experimentell implementeringsprocess: *Kontextuella faktorer* avgörande för hur en policy tas emot och omsätts i lokal praktik och utfall påverkas i hög grad av *lokala aktörer*. Eftersom avsaknaden av konflikt innebär en möjlighet för en rad olika företrädare att engagera sig kan en *bred variation av utfall* av policyn förväntas.

Matland, R. E. (1995). Synthesizing the Implementation Literature: The Ambiguity-Conflict Model of Policy Implementation. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 5(2), 145-174. doi:10.1093/oxfordjournals.jpart.a037242

Lärandestyrtd förbättringsarbete

- Reflektion
- Lärande
- Agerande
- Reflektion
- Nytt lärande
- Nytt agerande

- Människors handlande baseras på hur de **förstår** sitt arbete och situationen.
- Människors handlande styrs inte av regler och rutiner. Handlandet styrs av hur regler och rutiner **förstås**.
- För att utveckla ny kompetens (kunskap och färdigheter) måste **förståelse** för handlingarna **förändras**.

- Vilka är de största utmaningarna för att implementera personcentrerad vård i min verksamhet?
  - Organisation
  - Grupp
  - Individ

- Vilka är de främsta möjligheterna för att implementera personcentrerad vård i min verksamhet?
  - Organisation
  - Grupp
  - Individ